

Huvudman

Umeå Kristna Friskoleförening
org. nr: 894002-8478
XX@mariaskolan.se

Beslut

Datum 2026-06-16
Dnr SI 2023:6491
Sida 1 (37)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Mariaskolan i Umeå kommun; nu fråga om återkallelse av godkännande enligt 26 kap. 14 § skollagen (2010:800)

Beslut

Skolinspektionen återkallar med stöd av 26 kap. 14 § skollagen godkännandet av Umeå Kristna Friskoleförening som huvudman för Mariaskolan i Umeå kommun.

Genom återkallandet upphör alla godkännanden¹ för Umeå Kristna Friskoleförening att bedriva förskoleklass, grundskola årskurserna 1-9 och anpassad grundskola årskurserna 1-10² att gälla.

Umeå Kristna Friskoleförening har i enlighet med ovanstående inte rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Beslutet får enligt 28 kap. 2 § skollagen överklagas, se bilaga.

Beslutet i korthet

Skolinspektionen inledde hösten 2023 en tillsyn av Umeå Kristna Friskoleförenings verksamhet vid Mariaskolan och har därefter fattat två beslut, den 3 maj 2024 och den 25 juni 2025. I aktuellt beslut följer Skolinspektionen upp beslutet från den 25 juni 2025. Skolinspektionen har också tagit ställning till om huvudmannen fortlöpande uppfyller kraven för godkännande som huvudman (ägar- och ledningsprövning).

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen fortfarande inte uppfyller författningarnas krav gällande utbildning vid skolenheten. Detta mot bakgrund av att huvudmannen bedriver en del av undervisningen i ett flertal ämnen i lokaler som inte tillhör skolenheten. Huvudmannen har inte heller vidtagit några åtgärder för att komma till rätta med bristerna och detta främst på grund av huvudmannens svaga ekonomi. Skolinspektionen bedömer att det inte längre föreligger brister gällande elevers frånvaro, saklig undervisning som vilar på vetenskaplig grund, särskilt stöd och konfessionella inslag.

¹ Skolverkets beslut den 23 mars 1999 med dnr 97-1654, Skolverkets beslut den 20 december 1993 med dnr 93:1440, Skolverkets beslut den 30 juni 2006 med dnr 43-2006:1957, Skolverkets beslut den 19 december 2005 med dnr 43-2005:1125.

² Huvudmannen har ett tillstånd från 2005. Enligt 1985 års skollag hade den anpassade grundskolan (dävarande grundsärskolan) tio årskurser.

Ärendet omfattar även en ägar- och ledningsprövning. Det krävs enligt skollagen att huvudmannen bland annat har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten och att huvudmannen i övrigt har förutsättningar att följa föreskrifterna för utbildningen. Vidare krävs att huvudmannen och dess ledningskrets i övrigt bedöms lämpliga.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen saknar ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Skolinspektionen bedömer också att två företrädare för huvudmannen inte uppfyller skollagens krav på lämplighet. Skolinspektionen har konstaterat ekonomisk misskötsamhet i Umeå Kristna friskoleförenings styrelse. I egenskap av styrelseledamöter samt att företrädarna suttit en förhållandevis lång tid som misskötsamheten förekommit bär de två företrädarna ansvar för den ekonomiska misskötsamhet som förevarit.

Skolinspektionen bedömer vidare att huvudmannen inte i övrigt har förutsättningar att följa föreskrifterna för utbildningen. Skolinspektionen har vid tidigare tillsyn (se ärendet SI 2019:7975) och i nu aktuell tillsyn funnit allvarliga, omfattande och återkommande brister i verksamheten. Det avser utbildning vid skolenheten, saklig undervisning som vilar på vetenskaplig grund, lokaler och utrustning, särskilt stöd och elevers frånvaro. Det är områden som är centrala för elevers rätt till likvärdig utbildning och utbildning av god kvalitet.

Huvudmannen har en historik av att inte uppfylla författningarnas krav inom samma områden och bristerna är allvarliga. Huvudmannen saknar möjlighet att komma till rätta med bristerna i verksamheten och bedriva en skolverksamhet enligt författningarnas krav. Att bristerna i verksamheten är allvarliga och återkommande visar på att huvudmannen inte tar sitt ansvar som skolhuvudman.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte längre uppfyller förutsättningarna för godkännande som huvudman för skolverksamhet. Eftersom huvudmannen även bedöms sakna möjlighet att åtgärda bristerna beslutar Skolinspektionen att återkalla huvudmannens godkännanden utan föregående föreläggande.

Ett återkallande av huvudmannens godkännande att bedriva verksamhet är ett ingripande beslut som medför att eleverna måste byta skola. Skolinspektionen bedömer att de skäl som finns för återkallelse väger tyngre än de negativa konsekvenser beslutet kan få för skolans elever.

Om ärendet

Verksamheten

Umeå Kristna Friskoleförening har tillstånd att bedriva skolverksamhet. Av tillståndet framgår att Umeå Kristna Friskoleförening (nedan huvudmannen) har beviljats godkännande som huvudman för förskoleklass, grundskola årskurserna 1–9 samt anpassad grundskola årskurserna 1–10 vid Mariaskolan i Umeå kommun. Mariaskolan omfattar nu en förskoleklass samt grundskola årskurserna 1–9. Under höstterminen 2025 var 67 elever inskrivna på skolan och skolan hade 11 heltidstjänster.

Tidigare tillsyn vid verksamheten

Skolinspektionen genomförde hösten 2019 en tillsyn av Mariaskolan (SI 2019:7975). Tillsynen omfattade bestämmelser gällande särskilt stöd, elevers frånvaro, anpassad studiegång, bedömning och betygssättning, tillgång till skolbibliotek, elevhälsa och studievägledning, planen mot kränkande behandling samt gällande undervisning på entreprenad.

Skolinspektionen förelade den 11 mars 2020 huvudmannen att vid vite av 300 000 kronor senast den 7 september 2020 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande särskilt stöd, elevers frånvaro, anpassad studiegång samt bedömning och betygssättning. Skolinspektionen beslutade även att förelägga huvudmannen att vidta åtgärder gällande tillgång till skolbibliotek, elevhälsa och studievägledning samt planen mot kränkande behandling och undervisning på entreprenad.

Skolinspektionen följde upp tidigare beslut hösten 2020, bl.a. genom ett skolbesök. Den 23 februari 2021 förelade Skolinspektionen ånyo huvudmannen att vid vite av 200 000 kronor senast den 20 september 2022 vidta åtgärder för att avhjälpa brister gällande särskilt stöd, elevers frånvaro och anpassad studiegång. I beslutet förelades huvudmannen att genomföra kompetensutveckling för huvudmannen samt för personal. I samma beslut tilldelades huvudmannen en anmärkning rörande brister i elevhälsans hälsofrämjande och förebyggande arbete för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Efter uppföljning beslutade Skolinspektionen den 30 november 2021 att avsluta ärendet. Skolinspektionen bedömde att det fortfarande förelåg brister gällande huvudmannens arbete med särskilt stöd som avser beslut om anpassad studiegång och beslutade om att avstå från att ingripa. Vad gäller övriga brister bedömde Skolinspektionen att bristerna var avhjälpta.

Nu aktuell tillsyn

Skolinspektionen genomförde hösten 2023 en tillsyn av Mariaskolan. Tillsynen omfattade bestämmelser gällande saklig undervisning som vilar på vetenskaplig grund, utbildning vid skolenheten, lärare och undervisning, frånvaroutredningar, särskilt stöd, lokaler och utrustning, extra studietid, tillgång till elevhälsa samt konfessionella inslag.

Skolinspektionen beslutade den 3 maj 2024 att förelägga huvudmannen att vid vite av 300 000 kronor senast den 16 augusti 2024 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande saklig undervisning som vilar på vetenskaplig grund och utbildning vid skolenheten. Skolinspektionen beslutade vidare att förelägga huvudmannen att senast den 16 augusti 2024 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande undervisning av legitimerade och behöriga lärare samt att senast den 18 oktober 2024 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande frånvaroutredningar. Vidare tilldelade Skolinspektionen huvudmannen en anmärkning rörande särskilt stöd. Därutöver bedömde Skolinspektionen att det förelåg brister gällande lokaler och utrustning och beslutade att avstå från att ingripa. Skolinspektionen bedömde vidare att det inte förelåg brister gällande extra studietid, tillgång till elevhälsa samt konfessionella inslag.

Skolinspektionen bedömde att bristerna rörande saklig undervisning som vilar på vetenskaplig grund och utbildning vid skolenheten utgjorde ett allvarligt missförhållande enligt 26 kap. 15 § skollagen.

Skolinspektionen följde hösten 2024 upp beslutet, bl.a. genom ett verksamhetsbesök. Skolinspektionen förelade i uppföljningsbeslutet den 26 juni 2025 huvudmannen att senast den 24 oktober 2025 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande saklig undervisning på vetenskaplig grund, utbildning vid skolenheten och frånvaroutredningar. Vidare tilldelade huvudmannen en anmärkning rörande brister kopplat till särskilt stöd.

Aktuell uppföljning av senaste beslut

Huvudmannen har i oktober 2025 inkommit med redovisningar av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandena och anmärkningen.

Huvudmannen har även inkommit med ytterligare underlag efter Skolinspektionens begäran därom.

Skolinspektionen har under hösten 2025 genomfört ett verksamhetsbesök på skolan i samband med uppföljningen och genomfört intervjuer med elever, lärare, rektorn, representanter från huvudmannen samt genomfört lektionsobservationer. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. ämnesplaneringar, betygskataloger, åtgärdsprogram, scheman, frånvaroutredningar och hyresavtal.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om huvudmannen har följt föreläggandena och vidtagit åtgärder med anledning av anmärkningen samt om påtalade brister har avhjälpats.

Skolinspektionen har även tagit ställning till om huvudmannen fortlöpande uppfyller kraven för godkännande som huvudman genom en ägar- och ledningsprövning.

Skolinspektionen har inhämtat skriftligt material från huvudmannen samt bland annat från Bolagsverket och Polismyndigheten. Vidare har kreditupplysningar inhämtats i ärendet.

Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material som är av betydelse för ärendet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för aktuell uppföljning av myndighetens senaste beslut av den 25 juni 2025. Först redogör myndigheten för de brister som konstaterades i myndighetens beslut och som fortfarande kvarstår (Utbildning vid skolenheten). Sedan redogör myndigheten för de områden där myndigheten bedömer att det inte längre förekommer brister (Elevens frånvaro, Saklig undervisning på vetenskaplig grund, Särskilt stöd) samt att det inte förekommer brister inom Konfessionella inslag.

Skolinspektionen redogör därefter för myndighetens ägar- och ledningsprövning av huvudmannen (Ägar- och ledningsprovning samt förutsättningarna att följa föreskrifter).

Skolinspektionen redogör slutligen för myndighetens val av ingripande (Återkallelse).

Utbildning vid skolenheten

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionens tidigare beslut i aktuellt ärende

Skolinspektionen bedömde i beslutet i maj 2024 att huvudmannen inte organiserade verksamheten vid Mariaskolan i en skolenhet. Detta då undervisningen i årskurs 8 och 9 från höstterminen 2023 bedrevs på så vitt skilda platser att utbildningen inte kunde anses bedrivas vid en sammanhållen skolenhet. Skolinspektionen fann att huvudmannen sedan höstterminen 2023 bedrev skolverksamhet som inte omfattades av godkännandet och som huvudmannen saknade godkännande för.

Skolinspektionen bedömde att det utgjorde ett allvarligt missförhållande att huvudmannen bedrev skolverksamhet utan tillstånd. Huvudmannen förelades vid vite att se till att verksamheten vid skolenheten Mariaskolan bedrivs i enlighet med godkännandet, det vill säga vid en skolenhet.

Skolinspektionen bedömde i beslutet i juni 2025 att huvudmannen förvisso inte längre bedrev undervisning för eleverna i årskurs 8 och 9 i en annan lokal och att huvudmannen därmed vidtagit åtgärder för att avhjälpa de brister som identifierades i Skolinspektionens beslut. Däremot framgick av utredningen att huvudmannen bedrev en del av undervisningen i ett flertal ämnen i lokaler som inte tillhör skolenheten. Det gällde, utöver idrott och hälsa, delar av undervisningen i ämnena slöjd (träslöjd), hem- och konsumentkunskap samt fysik och kemi. Orsaken till att undervisningen bedrevs i externa lokaler var att Mariaskolan saknade tillräckliga lokaler och utrustning för att kunna bedriva undervisning i praktiska moment i dessa ämnen i sina egna lokaler. Skolinspektionen förelade huvudmannen att se till att verksamheten vid skolenheten Mariaskolan bedrivs i enlighet med huvudmannens godkännande, det vill säga vid en skolenhet. Det innebar att all verksamhet ska bedrivas i en eller flera skolbyggnader som ligger nära varandra i Umeå kommun och som tillhör samma huvudman. Verksamheten ska också bedrivas i de lokaler och med den utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.

Huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att eleverna fortfarande undervisas i vissa ämnen på andra platser än vid Mariaskolan under läsåret 2025/2026. Det gäller idrott och hälsa där eleverna undervisas i ämnet i en idrottshall på Musköten. Eleverna undervisas också i trä- och metallslöjd på Waldorfskolan som ligger tvärs över vägen från Mariaskolan. Vad gäller No-ämnena har skolan hyrt en laborationssal på Waldorfskolan från vecka 5 till vecka 14 två timmar i veckan. Det är under den tiden som det är planerat att eleverna ska undervisas i ämnet kemi och då ha möjlighet att även göra andra experiment som kräver en laborationssal. Skolan har också hyrt en sal för när eleverna ska genomföra praktiska moment i ämnet hem- och konsumentkunskap. En sal är hyrd på Hannaskolan på onsdagar under vårterminen då det ligger hem- och konsumentkunskap i elevernas scheman.

Huvudmannen har bifogat skriftliga hyreskontrakt gällande hyra av lokaler på Musköten, Waldorfskolan och Hannaskolan. Av det skriftliga kontraktet på Waldorfskolan framgår att Mariaskolan får använda en kemilokal från vecka 5 till vecka 14 under vårterminen 2026. Det avser totalt nio tillfällen två timmar per tillfälle, totalt 18 timmar. Det framgår vidare att laborationsrockar ingår men att kemikalier inte ingår. Av det skriftliga kontraktet på Hannaskolan framgår att det gäller för vårterminen 2025 och

därmed förra läsåret 2024/2025. Huvudmannen uppger att kontraktet har bifogats för att det inte ännu finns ett skriftligt kontrakt för innevarande läsår, men att det finns ett muntligt avtal.

Skolinspektionens tillsynsbesök i november 2025

Huvudmannen har i samband med Skolinspektionens tillsynsbesök uppgett att de under läsåret 2025/2026 hyr en sal för undervisning i trä- och metallslöjd, en laborationssal för undervisning i kemi, en sal för undervisning i hem- och konsumentkunskap och en idrottssal.

Huvudmannen och rektorn uppger att all trä- och metallslöjd bedrivs på Waldorfskolan under läsåret 2025/2026. Rektorn uppger vidare att eleverna i årskurs 5, 6 och årskurs 8 undervisas i trä- och metallslöjd under höstterminen och till vårterminen undervisas eleverna i årskurs 7 och årskurs 9. Vad gäller eleverna i lågstadiet är rektorn osäker om eleverna har haft träslöjd.

Vad gäller hem- och konsumentkunskap uppger elever och lärare att eleverna ska undervisas i ämnet till vårterminen 2026. Lärare uppger vidare att de inte kan undervisa det centrala innehållet i hem- och konsumentkunskap i de lokaler som finns på skolenheten, utan de behöver hyra sal för att bl.a. kunna laga mat och baka. Rektorn uppger vidare att det är för att skolan ska ha kvalitet på undervisningen som de hyr lokalen på Hannaskolan. Huvudmannen uppger i intervju i mars 2026 att det finns ett skriftligt hyreskontrakt gällande hem- och konsumentkunskapen och har därefter lämnat in hyreskontraktet samt ett schema för Mariaskolan. Av hyreskontraktet, som är undertecknat den 14 januari 2026, framgår att Umeå Kristna Friskoleförening ska hyra en hemkunskapssal på Hannaskolan under perioden den 14 januari 2026 till och med den 3 juni 2026. Av hyreskontraktet och schemat framgår att eleverna undervisas i hem- och konsumentkunskap i 1,5 timme vid två tillfällen per vecka plus totalt 30 minuter för- och efterarbete per pass. Av hyreskontraktet framgår bland annat också att städ och material ingår i hyran, men att livsmedel inte ingår.

Lärare och rektorn uppger att skolan har ändamålsenliga lokaler och utrustning för att bedriva undervisningen i ämnet fysik. Vid Skolinspektionens besök undervisades eleverna i fysik sedan någon vecka tillbaka. Läraren på högstadiet uppger att skolan kommer att behöva köpa in material, till exempel linser, men att det i stort finns utrustning på skolan.

När det gäller undervisning i ämnet kemi uppger lärare och rektorn att lärarna inte kan undervisa det centrala innehållet i kemi i de lokaler som finns på skolenheten, utan de behöver hyra en laborationssal för att bland annat kunna utföra experiment. Huvudmannen uppger att skolan inte har lokaler för att utföra experiment som kräver dragskåp och brännare. Under

hösten 2025 utredde styrelsen de praktiska möjligheterna att använda ett klassrum som No-sal genom att installera ett dragskåp. Dragskåpet installerades dock inte på grund av kravet på ventilation och kostnaderna för det, och huvudmannen beslutade att det var bättre att fortsätta hyra en laborationssal i Waldorfskolan. Huvudmannen har lämnat in ett styrelseprotokoll från den 11 november 2025 och den skriftliga utredningen avseende installationen av dragskåpet till Skolinspektionen. Av utredningen, daterad i oktober 2025, framgår bland annat att oavsett var dragskåpet placeras i Mariaskolans nuvarande lokaler så är befintliga ventilationsaggregat för små för att kunna ta hand om flödesbehovet. Det behöver därför kompletteras med ytterligare installeringar och arbete. Eftersom utrymmet i befintliga lokaler är begränsat och kostnaden för att installera dragskåpet relativt hög är förslaget att Mariaskolan ska fortsätta hyra en No-sal. Av styrelseprotokollet framgår att styrelsen beslutat att sälja dragskåpet och ger en av styrelseledamöterna i uppdrag att verkställa försäljningen.

Rektorn uppger att skolan delvis har ändamålsenliga lokaler och utrustning i ämnet teknik. Lärare uppger att de inte har utrustning för att kunna undervisa allt centralt innehåll i ämnet och önskar att det fanns en riktig tekniskal samt mer utrustning. En lärare uppger att hen inte har allt hen behöver, men är påhittig och tar med saker hemifrån. Lärare uppger också att de behöver vara uppfinningsrika och kreativa, att det går åt mycket tid att hämta och samla in och att fråga elevernas föräldrar om de har något i ett förråd hemma. Rektorn uppger att hon inte känner till att det saknas utrustning i teknik, hon är ny som rektor och vet inte vad för teknikutrustning som finns. Huvudmannen uppger att de inte heller känner till att det saknas utrustning i teknik och uppger att de bedömer att det finns tillräcklig utrustning i ämnet. Huvudmannen uppger vidare att det är skolans uppgift att se till att det finns material och att ansvaret ligger hos rektorn då det är ett beslut som ryms inom budgeten för skolan. Enligt huvudmannen finns det inga begränsningar att köpa in material.

Huvudmannen uppger att skolan har den utrustning och de lokaler som behövs för att bedriva undervisningen i alla ämnen. Vad gäller ämnena bild, musik och syslöjd har skolan den utrustningen som behövs på skolenheten och undervisningen kan bedrivas i vissa klassrum. En lärare uppger att för undervisningen i bild har hen tagit med sig utrustning från en annan skola samt att hen väntar med att köpa viss utrustning till nästa budgetår. Rektorn och huvudmannen uppger att de inte har vetskap om att det saknas utrustning i bild.

Huvudmannen uppger vidare att de lokaler skolan hyr har tillgång till nödvändig utrustning för respektive ämne. Till exempel finns det i lokalen de hyr för undervisning i hem- och konsumentkunskap spisar och i lokalen

de hyr för undervisning i kemi finns det en laborationssal. Att köpa in utrustning såsom en snickarbänk eller ett dragskåp som ändå inte kan utnyttjas, på grund av bland annat ventilationen, är inte meningsfullt.

Huvudmannen uppger att de har för avsikt att Mariaskolan på sikt ska få nya lokaler. Under 2024 arbetade huvudmannen intensivt med att hitta nya lokaler. Ekonomin, det minskade elevantalet och att många av skolans elevers vårdnadshavare var emot bytet av lokaler var skälen för att skolan då inte bytte lokaler. Huvudmannen har sedan 2024 inte undersökt lokalfrågan. Av årsmötesprotokollet från oktober 2024 framgår att i motion av en av de nuvarande styrelseledamöterna framfördes som förslag till beslut "att skolan i närtid behåller nuvarande lokaler". Mot motionens förslag hade styrelsen förslag till beslut: "Att årsmötet avslår motionens första att-sats, med motiveringen att styrelsen ska ha full handlingsfrihet att fatta beslut om skolans lokaliteter." Efter en av medlemmarnas förslag beslutade årsmötet "Att styrelsen får frihet att fatta beslut om lokaliteter och att beslut ska fattas i full konsensus av en helt enig styrelse". Därefter valdes ledamöter in till styrelsen för en tid av två år, varav en av ledamöterna som lade motionen om att skolan ska behålla sina nuvarande lokaler. Huvudmannen uppger att skolchefen reserverade sig mot beslutet. Skolchefen uppger att beslutet försvårade för huvudmannen att skaffa nya lokaler till skolan och har även gjort så att styrelsen varit passiva i frågan under hela läsåret 2025/2026. Huvudmannen har i stället arbetat med att få fler grupper på skolan och försöker pussla om i de nuvarande lokalerna.

När det gäller den framtida planen avseende ändamålsenliga lokaler och utrustning på skolan uppger huvudmannen att det enklaste är att hitta nya lokaler. Detta mot bakgrund av att Mariaskolan för närvarande inte har anpassningsbara lokaler och att det är ett stort åtagande att inreda en slöjdsal eller No-sal där det krävs ventilation. Mariaskolans lokaler begränsar också hur många elever som kan gå på skolan. Huvudmannen uppger att efter årsmötet 2024, där det beslutades att styrelsen måste vara helt enig, i kombination med en elevminskning av 14 elever, sattes arbetet med att finna nya lokaler på paus. Huvudmannen uppger vidare att de måste minska på personalen för att ha råd med nya lokaler. Huvudmannen genomförde också en enkät med skolans elevers vårdnadshavare. En del vårdnadshavare uppgav att deras barn skulle sluta på skolan om skolan flyttade till andra lokaler.

Huvudmannen uppger vidare att det för närvarande inte finns någon konkret plan för att finna ändamålsenliga lokaler. Vid årsmötet 2024 fick styrelsen i uppdrag att undersöka lokalbehovet, ekonomin och elevantalet. Av årsmötesprotokollet från 2025 framgår att ordföranden sammanfattade det redovisningsuppdrag som styrelsen genomfört på uppdrag av årsmötet 2024, gällande elevantal och strategier för Mariaskolans utveckling.

Huvudmannen uppger att beslutet är nu att bygga upp ett eget kapital och allt eftersom det egna kapitalet stärks ökas möjligheterna att byta lokaler, men att läsåret 2025/2026 inte kommer ge ett bra ekonomiskt resultat.

Rättslig reglering

Med skolenhet avses av huvudman organiserad enhet som omfattar verksamhet i en eller flera skolbyggnader som ligger nära varandra och till enheten knuten verksamhet som inte bedrivs i någon skolbyggnad (1 kap. 3 § skollagen).

Av förarbetena till skollagen framgår att begreppet skolenhet avser skolan i fysisk bemärkelse, det vill säga de byggnader, lokaler och utrymmen utomhus där huvudmannen bedriver sin verksamhet. För att flera byggnader ska anses som en skolenhet krävs att de ligger någorlunda nära varandra och på ett naturligt sätt hör ihop. Byggnaderna i en skolenhet ingår också i samma administrativa enhet. Även verksamhet som inte bedrivs i någon skolbyggnad, men som är nära knuten till enheten omfattas av begreppet skolenhet. Här avses t.ex. skolgårdar samt idrottsplatser i nära anslutning till skolans byggnader (prop. 2009/10:165 s. 633).

I 2 kap. 5 § skollagen anges bland annat att enskilda efter ansökan får godkännas som huvudmän för förskoleklass och grundskola och att ett godkännande ska avse viss utbildning vid en viss skolenhet.

För utbildningen ska de lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas (2 kap. 35 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannens verksamhet vid Mariaskolan fortfarande inte uppfyller författningarnas krav gällande att utbildningen ska bedrivas vid en skolenhet.

Av utredningen framgår att huvudmannen fortsatt bedriver en del av undervisningen i ett flertal ämnen i lokaler som inte tillhör skolenheten. Undervisningen i ämnet fysik bedrivs visserligen numera på skolenheten men utöver idrott och hälsa, bedrivs delar av undervisningen i ämnena slöjd (träslöjd), hem- och konsumentkunskap och kemi i lokaler som huvudmannen hyr av två närliggande skolor. Undervisningen bedrivs i externa lokaler på grund av att Mariaskolan saknar tillräckliga lokaler och utrustning för att kunna bedriva undervisning i praktiska moment i dessa ämnen i sina egna lokaler. Förutom träslöjdslokalen, hyrs de externa lokalerna fortfarande enbart under en del av läsåret och skolan saknar tillgång till lokalerna övriga tider.

Vidare framgår av utredningen att både lärare och rektorn anser att det saknas ändamålsenlig lokal samt utrustning för undervisning utifrån det centrala innehållet i ämnet teknik. Till exempel har lärare uppgett att det saknas utrustning, att de behöver ta med sig utrustning hemifrån och fråga elevers föräldrar om de har utrustning de kan använda i undervisningen.

Av utredningen framgår att huvudmannen inte har vidtagit några åtgärder, förutom det misslyckade försöket att installera ett dragskåp, för att tillse att bristerna avhjälpas sedan Skolinspektionens beslut i juni 2025.

Huvudmannen har inte heller någon plan i närtid varken för att skaffa nya lokaler eller för att anskaffa den utrustning som behövs för utbildningen. Att medlemmarna vid årsmötet beslutat att styrelsen måste vara helt enig i beslut gällande lokaler samt att huvudmannen uppgett att verksamheten vid Mariaskolan har svag ekonomi har även försvårat för huvudmannen att skaffa nya eller omvandla skolans nuvarande lokaler. Huvudmannen har uppgett att de ska skaffa nya lokaler på sikt, men inte uppgett hur verksamheten ska bedrivas vid en skolenhet.

Av skollagen framgår att utbildningen ska bedrivas vid en skolenhet och att det för utbildningen ska finnas lokaler och den utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas. Vidare ska dessa lokaler tillhöra huvudmannens egen administrativa enhet.

Mot bakgrund av att undervisningen i delar av ämnena hem- och konsumentkunskap, kemi och träslöjd bedrivs utanför skolenheten bedömer Skolinspektionen att huvudmannens verksamhet vid Mariaskolan fortfarande inte bedrivs i enlighet med godkännandet det vill säga vid en skolenhet. Att det saknas ändamålsenliga lokaler på Mariaskolan visas av att huvudmannen fortsatt väljer att hyra externa lokaler vid andra skolenheter i flera ämnen. Mot bakgrund av att det av utredningen även framkommit att det saknas tillräcklig utrustning för att undervisa det centrala innehållet i ämnet teknik har huvudmannen inte heller sett till att det finns utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas. Huvudmannen har inte säkerställt att eleverna får den undervisning de har rätt till utifrån det centrala innehållet. Skolinspektionen bedömer därmed att huvudmannen inte har avhjälpit bristen gällande undervisning vid skolenheten och således inte har följt Skolinspektionens föreläggande i denna del.

Elevers frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionens tidigare beslut

I beslut den 3 maj 2024 förelade Skolinspektionen huvudmannen att vidta åtgärder att se till att rektorn utreder om en elev bedöms ha upprepad eller långvarig frånvaro samt vidta åtgärder för att eleven ska öka sin närvaro och fullgöra sin skolgång. Av utredningen framgick att det inte gjorts några frånvaroutredningar på skolan trots att det under 2023 hade funnits ett förhållandevis stort antal elever med omfattande frånvaro.

I Skolinspektionens uppföljningsbeslut den 26 juni 2025 förelade Skolinspektionen ånyo huvudmannen att se till att vidta åtgärder för att eleven ska öka sin närvaro och fullgöra sin skolgång när en elevs frånvaro har utretts. Åtgärderna ska ha sin utgångspunkt i den utredning om frånvaro som genomförts.

Huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder

Huvudmannen har lämnat in tre utredningar om frånvaro inkluderat en handlingsplan för tre elever på skolan. För en av eleverna framgår både orsaken till elevens frånvaro samt åtgärder för att komma till rätta med elevens frånvaro. För en elev framgår enbart åtgärder för att komma till rätta med elevens frånvaro och för en annan elev framgår varken orsaken till elevens frånvaro eller åtgärder för att komma till rätta med elevens frånvaro.

Huvudmannen har även lämnat in en sammanställning av elevernas frånvaro per årskurs under vecka 34 till 45 samt skolans rutiner för hantering av när en elev har upprepad eller långvarig frånvaro.

Rektorn uppger i intervju att fyra av de tolv eleverna har upprepad eller långvarig frånvaro. För två av de fyra eleverna har det gjorts en frånvarokartläggning. En av eleverna har 34,3 procent frånvaro och skolan har inte gjort en frånvarokartläggning för eleven. Eleven har ett åtgärdsprogram och beslut om anpassad studiegång men det finns varken en frånvaroutredning eller en handlingsplan för eleven. Rektorn uppger vidare att den andra eleven aldrig varit på skolan. Det har inte gjorts en frånvarokartläggning, utan en närvaroplan, men rektorn uppger att det borde göras en frånvarokartläggning. Rektorn uppger vidare att det finns en plan och ett bra samarbete mellan mentorn och hemmet. I samband med att skolan började med de nya frånvarorutinerna har det varit otydligt och vissa elever har fallit mellan stolarna, bland annat denna elev.

Huvudmannen uppger i intervju att skolan har arbetat mycket med frånvaroutredningar och att skolchefen har ett samarbete med rektorn avseende elevers frånvaro. På frågan om varför det finns två elever som har upprepad eller långvarig frånvaro men saknar frånvaroutredningar svarar huvudmannen att det borde ha gjorts frånvaroutredningar för dessa elever. Huvudmannen uppger vidare att denne har utgått från att personalen på skolan följer rutinerna. Huvudmannen har frågat rektorn om frånvaroutredningar görs, men inte gjort någon kontroll om rektorn har utrett elevers frånvaro på skolan sedan 2023 till 2024.

Huvudmannen har efter intervjun inkommit med ett yttrande i vilket anges att det nu finns frånvaroutredningar och handlingsplaner för båda eleverna. Av frånvaroutredningarna och handlingsplanerna framkommer att skolan har kartlagt orsakerna till elevernas frånvaro och vilka åtgärder som behöver vidtas för att eleven ska återkomma till skolan.

Rättslig reglering

Om en elev i grundskolan har upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen. (7 kap. 19 a § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det vid tidpunkten för Skolinspektionens tillsynsbesök fanns brister avseende frånvaroutredningar. Detta då rektorn inte hade startat en frånvaroutredning för två elever trots att eleverna hade upprepat eller långvarig frånvaro.

Efter Skolinspektionens skolbesök har rektorn startat frånvaroutredningar samt upprättat handlingsplaner för båda eleverna. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att huvudmannen avhjälpt bristen.

Saklig undervisning på vetenskaplig grund

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionens tidigare beslut

I beslut den 3 maj 2024 bedömde Skolinspektionen att undervisningen vid Mariaskolan inte uppfyllde kravet på att undervisningen ska vara saklig och vila på vetenskaplig grund. Detta skedde främst, men inte uteslutande, inom ramen för undervisningen i ämnena biologi och inom skolans val kristendom. Utredningen visade bl.a. att lärare i undervisningen hade presenterat kreationistiska argument för berättelserna i Bibeln. Bland annat hade argument till stöd för att syndafloden (Noa och floden) som beskrivs i Bibeln har ägt rum presenterats i ett bildspel med länkar till kreationistiska källor. Även argument om sedimentlager i Grand Canyon som ifrågasätter jordens ålder till stöd för den bibliska berättelsen om syndafloden hade presenterats i undervisningen. Huvudmannen förelades vid vite om 300 000 kronor att komma tillrätta med bristerna. Skolinspektionen bedömde att bristen utgjorde ett allvarligt missförhållande.

I beslut den 26 juni 2025 bedömde Skolinspektionen att huvudmannen hade vidtagit åtgärder för att komma till rätta med bristerna. Bland annat hade all personal fått en genomgång om skillnaden mellan konfessionella inslag samt icke-konfessionell utbildning och undervisning. Huvudmannen hade även låtit omarbeta den lokala kursplanen för undervisningen i skolans val kristendom. Skolinspektionen bedömde dock att undervisningen vid en observerad lektion i skolans val kristendom inte var saklig och vilade på vetenskaplig grund och att den ensidigt påverkat eleverna till förmån för en kristen åskådning. Huvudmannen förelades att komma till rätta med bristerna.

Huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder

Av huvudmannens redovisning framkommer bland annat följande. Huvudmannen anför i sin redovisning att Skolinspektionens bedömning att det förekom förkunnande inslag under en lektion i skolans val kristendom är felaktig och ger skäl för det. Skolchefen har fortsatt att ha möten med lärarna som undervisar i skolans val kristendom. Huvudmannen har även sett över att det inte förekommer förkunnande inslag eller att eleverna ensidigt blir påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Huvudmannen uppger att de ser det som viktigt att inte basera sitt värdegrundsarbete inom undervisningen utifrån Bibeln eller att ge bilden till eleverna att ett värde är rätt för att det kommer från Bibeln. Huvudmannen har som en del av redovisningen av vidtagna åtgärder bland annat redovisat planeringar för undervisningen i skolans val kristendom.

Tillsynsbesöket november 2025

Skolinspektionen har genomfört lektionsobservationer av undervisning i skolans val kristendom. Skolinspektionen har även genomfört intervjuer med bland annat elever, lärare och rektor.

Av intervjuer med lärarna i skolans val kristendom framkommer bland annat följande. En av lärarna uppger att eftersom Skolinspektionen inte konstaterat något fel i lärarens undervisning tidigare så har läraren undervisat på samma sätt som tidigare. En lärare uppger att skolchefens samtal med läraren har hjälpt läraren att undervisa så att undervisningen inte blir konfessionell. Båda lärarna uppger att de inte säger något i undervisningen för att eleverna ska tro på kristendomen.

Flera elever uppger i intervjuer att lärarna i skolans val kristendom inte försöker få eleverna att tro på kristendomen. En elev uppger att läraren är väldigt tydlig med att det är frivilligt att tro på vad man vill. Flera elever uppger att lärarna inte uppmanat dem att bete sig på ett visst sätt för att det står så i Bibeln. Flera elever uppger också att lärarna inte försökt få eleverna att tro på icke-historiska händelser som exempelvis berättelsen om Noas ark och floden. En elev berättar däremot att en lärare i skolans val kristendom tror att dessa händelser har hänt på riktigt, vilket möjligen märks på lektionerna. En elev uppger att läraren säger att kristna tror att berättelser som till exempel den om Noas ark och floden har hänt på riktigt.

Rättslig reglering

Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. (1 kap. 5 § skollagen)

Undervisningen i grundskolan får omfatta skolans val. Utrymmet för skolans val ska användas för undervisning i ett eller flera ämnen. Undervisning i ett ämne inom skolans val ska till sitt innehåll och sin inriktning vara förenlig med kursplanen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna. (10 kap. 4 § skollagen, 9 kap. 9 och 11 §§ skolförordningen [2011:185])

I läroplanen anges bland annat följande. Undervisningen i skolan ska vara icke-konfessionell. Skolan ska vara öppen för skilda uppfattningar och uppmuntra att de förs fram. Den ska framhålla betydelsen av personliga ställningstaganden och ge möjligheter till sådana. Undervisningen ska vara saklig och allsidig. Alla föräldrar ska med samma förtroende kunna skicka sina barn till skolan, förvissade om att barnen inte blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Alla som verkar i skolan ska hävda de grundläggande värden som anges i skollagen och i denna läroplan och klart ta avstånd från det som strider mot dem. (Avsnitt 1 Skolans

värdegrund och uppdrag, Förordning [SKOLFS 2010:37] om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar att huvudmannen har vidtagit åtgärder för att komma tillrätta med bristerna. Skolinspektionens utredning visar att en övervägande del av intervjuade elever beskriver att de ges en saklig undervisning. Av lärarintervjuer och lektionsobservationer framkommer inte något annat. Inte heller i övrigt framkommer annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område.

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionens tidigare beslut

Skolinspektionen tilldelade i beslut den 3 maj 2024 huvudmannen en anmärkning rörande särskilt stöd. Skolinspektionen fann att rektorn inte hade utrett en elevs behov av särskilt stöd trots att elevens behov av stöd hade anmälts till rektorn. Utredningen visade att skolan, förutom för nämnda elev, hade utrett behov av särskilt stöd för de elever som anmälts till rektorn.

Skolinspektionen bedömde i beslut den 26 juni 2025 att det inte framkom annat än att verksamheten uppfyllde författningarnas krav när det gällde anmälan om särskilt stöd. Huvudmannen hade således vidtagit rättelse och bristen kvarstod inte.

Skolinspektionen bedömde dock att det fanns en ny brist inom särskilt stöd när det gällde beslut om särskild undervisningsgrupp eller anpassad studiegång. Detta då det av utredningen framkom att beslut om anpassad studiegång och/eller särskild undervisningsgrupp fattats av skolans biträdande rektor, som tidigare var skolans specialpedagog. Skolinspektionen bedömde att bristen var mindre allvarlig och tilldelade huvudmannen en anmärkning.

Huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder

Huvudmannen har som en del av sin redovisning av vidtagna åtgärder redovisat fem beslut om anpassad studiegång. Samtliga av dessa beslut är fattade av skolans rektor.

Rättslig reglering

Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges bland annat i en annan elevgrupp, enskilt eller i form av anpassad studiegång. (3 kap. 9 § andra stycket skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område.

Konfessionella inslag

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Mariaskolans huvudman har anmält till Skolinspektionen att skolan har konfessionella inslag. Skolinspektionen har vid verksamhetsbesöket intervjuat elever, lärare och rektor samt genomfört observationer vid de konfessionella inslagen.

Elever och lärare uppger i intervju att de konfessionella inslagen är frivilliga och att det anordnas andra alternativa aktiviteter för de elever som inte vill delta. Det finns några elever på skolan som inte deltar i de konfessionella inslagen och som då går i väg med en lärare. Elever uppger vidare att lärarna tydligt förklarar när de konfessionella inslagen börjar och slutar. Elever på högstadiet berättar också att de har fått skriftlig information om deltagandet i konfessionella inslag samt att de kan ändra sig om de vill eller inte vill delta.

Av skolans skriftliga information, en blankett som lämnas till elever och vårdnadshavare, framkommer att personal kan svara på frågor om sin tro eller be en bön om en elev efterfrågar det. Elever och lärare uppger att det inte hänt. Rektorn uppger att meningen står under vilka de konfessionella inslagen är och syftar på vad som kan hända under konfessionella inslag, och inte under undervisningstiden.

Av Skolinspektionens observationer framgår inte annat än vad elever och lärare har uppgett i intervjuer.

Rättslig reglering

Med konfessionella inslag avses bekännande eller förkunnande inslag som tillhör en viss religion och som initieras och genomförs av huvudmannen eller på dennes uppdrag (1 kap. 3 § skollagen).

Om en huvudman för en fristående skola har fått godkännande att bedriva utbildningen med konfessionell inriktning, får andra aktiviteter i utbildningen än undervisningen ha en sådan inriktning, med vissa i skollagen angivna begränsningar (1 kap. 7 a § skollagen).

Deltagandet i konfessionella inslag ska alltid vara frivilligt. Huvudmannen ska försäkra sig om att vårdnadshavare och barn eller elever är införstådda med detta. Ett konfessionellt inslag ska avgränsas från andra aktiviteter i utbildningen. Om det i undantagsfall inte är möjligt att avgränsa ett konfessionellt inslag från en annan aktivitet i utbildningen utan att syftet med aktiviteten går förlorat, får det konfessionella inslaget ingå i aktiviteten. Om ett barn eller en elev inte vill delta i en aktivitet där ett konfessionellt inslag ingår ska barnet eller eleven erbjudas att ta del i en likvärdig aktivitet som inte innehåller sådana inslag. (1 kap. 7 b § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område.

Ägar- och ledningsprövning samt förutsättningar att följa föreskrifter

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Ledningskretsen

Umeå Kristna Friskoleförening är en ideell förening vars styrelse består av styrelseledamöterna AA, BB, CC, DD, EE, FF och GG. AA och DD tillträdde styrelsen i maj 2022. AA har varit styrelseordförande i styrelsen sedan september 2024, när den föregående styrelseordföranden HH avgick. BB, CC och EE tillträdde styrelsen september 2024 och FF samt GG tillträdde styrelsen oktober 2025.

Insikt i föreskrifter som gäller för verksamheten

Huvudmannen har uppgett att ledningskretsen har förvärvat kunskaper i skollagstiftning, arbetsrätt och arbetsmiljörätt samt associationsrättsliga och ekonomiska regelverk enligt följande.

Huvudmannen har uppgett att AA, BB, CC, DD och FF har kunskap om skollagstiftningen. Vad gäller arbetsrätt och arbetsmiljörätt uppger

huvudmannen att CC, DD och BB har den kompetensen. När det gäller kunskap om ekonomiska regelverken uppger huvudmannen att AA, BB, CC, DD och FF i styrelsen har den kompetensen. Huvudmannen har lämnat en redogörelse för deras respektive erfarenhet

Skolinspektionen har i sin utredning inhämtat uppgifter om ledningskretsen och närstående bolag, bland annat från Bolagsverket, Kronofogdemyndigheten, Polismyndigheten och Skatteverket. Vidare har kreditupplysningar inhämtats i ärendet. Skolinspektionen har också inhämtat uppgifter från Arbetsmiljöverket.

Huvudmannens ekonomiska förutsättningar

Huvudmannen har i ärendet inkommit med årsbokslut, resultat- och balansrapporter, utdrag från skattekontot, uppgifter om antalet elever och skriftliga redogörelser.³ Skolinspektionen har i ärendet även inhämtat kreditupplysningar.

Av resultat- och balansrapport för räkenskapsåret 2024/2025 framgår att verksamhetens intäkter uppgick till 11,4 miljoner kronor och att personalkostnaderna uppgick till 9,4 miljoner kronor. Årets resultat uppgick preliminärt till minus 1 049 000 kronor. Orsakerna till det preliminära negativa resultatet uppger huvudmannen är personalmässig övertalighet och en felbedömning av behovet av verksamhetsanpassningar. Vidare har felaktiga uppgifter lämnats till Umeå kommun avseende elevantalet hösten 2024 vilket har inneburit att huvudmannen erhållit felaktigt utbetalda bidrag från Umeå kommun. Detta i sin tur har bidragit till att styrelsen har haft en felaktig bild av verksamhetens resultat och ställning under hösten 2024. Felrapporteringen avsåg elever som aldrig började i verksamheten hösten 2024, något som styrelsen informerades om först i december 2024. Umeå kommun har krävt tillbaka pengarna genom justering i efterföljande bidragsbetalningar till huvudmannen. Vidare uppger huvudmannen att lokalanpassningskostnader bidragit till förlusten.

Av årsbokslut för räkenskapsåret 2024/2025 framgår att intäkterna uppgick till 11,6 miljoner kronor och att resultatet efter finansiella kostnader uppgick till minus 1 763 000 kronor. Det framgår vidare att huvudmannens egna kapital uppgick till minus 796 000 kronor per den 30 juni 2025, det vill säga huvudmannens skulder är större än huvudmannens tillgångar med 796 000 kronor. Vidare framgår att huvudmannens

³ Huvudmannen har inkommit med: årsbokslut för 2023/2024 och 2024/2025, resultat- och balansrapport för perioden 1 juli 2025 till och med den 30 november 2025 samt för perioden 1 juli 2025 till och med den 28 februari 2026, utdrag från skattekontot för perioden 1 januari 2022 till och med 28 februari 2026, uppgift om antalet elever höstterminen 2024 samt 2025 och skriftliga redogörelser inkomna den 23 september 2025, den 30 januari 2026 samt den 31 mars 2026.

kortfristiga skulder om 2 522 000 kronor översteg huvudmannens omsättningstillgångar om 1 709 000 kronor med 813 000 kronor per den 30 juni 2025.

Vid en jämförelse mellan resultat- och balansrapporterna och årsbokslutet framgår att det negativa resultatet ökat med 713 000 kronor och att posten personalkostnader ökat med 853 000 kronor samtidigt som de kortfristiga skulderna ökat.

I förvaltningsberättelsen anges en budget som huvudmannen inte lyckats hålla under året och om en beslutad minskning av antalet heltidstjänster från 15 till 11 hösten 2025. Vidare framgår att 740 000 kronor reserverats som en skuld i bokslutet avseende obetalda pensionspremier, ett belopp som framkom efter genomförd utredning som startades efter att de obetalda pensionspremierna upptäckts under våren 2025. Ett budgetöverskott planeras för de kommande tre åren för att ge utrymme för betalning av skulden. De löpande inbetalningarna av pensionspremierna återupptogs i april 2025.

Antalet elever har minskats från 81 elever vårterminen 2025 till 67 elever i oktober 2025 till följd av en stor avgångsklass i årskurs nio. Detta har lett till en översyn av samtliga kostnader.

I skrivelse den 30 januari 2026 uppger huvudmannen att återbetalningsplanen för pensionspremierna skjutits fram till nästa läsår och att eftersläpande kostnader för uppsagd personal samt att två elever slutat under hösten var orsakerna till beslutet. Huvudmannen har även inkommit med en beräkning av skulden och premiebetalningar per månad som visar att skulden totalt uppgår till 571 000 kronor avseende obetalda pensionspremier för maj 2021 till och med mars 2025. Skulden har sjunkit något när beräkningen togs fram månadsvis på begäran av Skolinspektionen. Vidare framgår att huvudmannen upprättar prognoser månad för månad och uppger att personalkostnadsbesparingar syns redan i februari 2026. Huvudmannen räknar med att verksamheten i stort bär sina kostnader från mars 2026 och framåt.

Av resultat- och balansrapport för perioden juli 2025–februari 2026 framgår att tidigare reservation för pensionspremier har återförts med 169 000 kronor vilket påverkat periodens resultat positivt med detta belopp. Periodens bokförda resultat uppgick därför till minus 437 000 kronor och huvudmannens egna kapital uppgick till minus 1 233 000 kronor per den 28 februari 2026. Huvudmannen har i skrivelse den 31 mars 2026 uppgett att det är svårt att bedöma när det egna kapitalet kommer vara återställt då det är många delar som påverkar. Huvudmannen uppger att arbete pågår med budget för nästa års läsår. Vidare framgår av redogörelsen att inget styrelsebeslut är fattat i frågan ännu, men att

styrelsen bedömer att det inte är orealistiskt att återställa det egna kapitalet under kommande treårsperiod.

Huvudmannens kortfristiga skulder om 1 825 000 kronor översteg huvudmannens omsättningstillgångar om 575 000 kronor med 1 250 000 kronor per den 28 februari 2026. Huvudmannen uppger att den inte har några outnyttjade beviljade krediter och att checkkredit inte används i verksamheten.

Av kreditupplysningen framgår att huvudmannen varken har några betalningsanmärkningar eller någon skuld registrerad hos Kronofogdemyndigheten.

Huvudmannens förvaltning och lämplighet

Huvudmannens uppgifter om förvaltningen

Huvudmannen uppger i intervju att de har tillräckligt god ekonomi för att bedriva verksamhet vid Mariaskolan, men att ekonomin har varit huvudfrågan i styrelsen sedan september 2025. Huvudmannen uppger vidare att ekonomin är ett av skälen att Mariaskolan varken bytte lokaler eller omvandlade nuvarande lokaler till att användas som en No-sal. Huvudmannen ser nu över ekonomin så att de har en ekonomisk marginal och följer budgeten. Historiskt har Mariaskolan vuxit stadigt men inför höstterminen 2025 hade skolan 15 färre elever än föregående läsår. Mariaskolan hade även en överbemanning under förra läsårets höst (läsåret 2024/2025), vilket gav utökade kostnader som fördes över till september 2025. De har nu sedan januari/februari 2026 minskat några tjänster för att komma ned i kostnadsläge utan att tära på likviditeten.

Huvudmannen uppger att de ser över kostnaderna under innevarande budgetår. Ekonomin har också ett samband med att de minskar personalen på skolan då personalen är den största kostnaden. Styrelsen måste bevaka att de har ekonomisk bärkraft och att de anställda svarar mot elevunderlaget. Något annat som belastade ekonomin läsåret 2024/2025 var att tjänstlediga kom tillbaka, men de som var vikarier för de tjänstlediga var tillsvidareanställda. Inför nästa läsår har de planerat för flera olika scenarier utifrån olika prognosticerade elevunderlag. De har påbörjat budgetarbetet inför nästa läsår och de ska se om de behöver varsla personal. Utifrån scenarier över kommande elevantal så ser de hur många de har råd att ha anställda. Två personers anställningsavtal löper ut till sommaren.

Huvudmannen uppger vidare att de har skaffat ett lånelöfte på en halv miljon kronor från Kyrkliga Förbundet för evangelisk-luthersk tro om högst 500 000 kr, men att de inte behövt använda det än utan det ses som en

ekonomisk buffert. Av lånelöftet framgår att det förutsätter att betryggande borgen ställs, vilket helt eller delvis ska täcka de lån som kan komma att bli aktuella. Styrelsen uppmanar Mariaskolan att så långt som möjligt finna borgensmän vilka är juridiska personer med god soliditet.

I huvudmannens yttrande anges att de anlidade ekonomerna i november 2025 framförde en oro kring den ekonomiska situationen. Detta ledde till att styrelsen vid sitt decembersammanträde började sondera möjligheterna till ett lånelöfte. Styrelsen har fattat beslut om att kontakta lämpliga borgensmän, där det fortfarande finns borgensåtagande för halva beloppet, det vill säga 250 000 kronor. Styrelsen kommer att ansöka om lån enligt lånelöftet om en akut oförutsedd ekonomisk situation uppkommer, till exempel ett oväntat eller stort elevtapp.

Den ekonomiska förvaltningen

Av stadgarna för Umeå Kristna Friskoleförening framgår att föreningen är en ideell förening som ska utöva huvudmannaskap för Mariaskolan i enlighet med de lagar och förordningar som gäller för enskilda huvudmän inom skolväsendet (2 §). Föreningens beslutande organ är årsmöte, extra årsmöte, styrelse, arbetsutskott och valberedning av vilka årsmöte är högsta beslutande organ. När årsmötet inte är samlat är styrelsen föreningens högsta beslutande organ och ansvariga för föreningens angelägenheter (5 §). Styrelsen företräder föreningen, bevakar dess intressen och handhar föreningens löpande angelägenheter. Styrelsen beslutar å föreningens vägnar och ska tillse att föreningens stadgar och gällande lagar efterlevs, verkställa av årsmötet fattade beslut, handha föreningens ekonomiska angelägenheter och föra räkenskaper, samt avge årsredovisning till årsmötet för det senaste verksamhetsåret (10 §).

Huvudmannen uppger att operativt är det rektorn som sköter ekonomin på skolan, men att huvudmannen också köpt in en ekonomitjänst där det är två ekonomer som bland annat sköter den löpande bokföringen, fakturor och lönehantering. Den förre ordföranden skötte den löpande bokföringen, han var både ansvarig och tog hand om ekonomin för Mariaskolan.

På frågan om på vilket sätt bokföringen följs upp av styrelsen svarar huvudmannen att ordföranden kontrollerar inför attestering av fakturor och kan ställa frågor till rektorn om det. En av de anlidade ekonomerna skickar varje månad balans- och resultatrapport till ordföranden som översiktligt granskar dem. Balans- och resultatrapporten biläggs och behandlas sedan på styrelsemötet eller mejlas till styrelsen om det inte är möte den månaden. Styrelsen har tre till fyra sammanträden per termin då styrelsen mer djupgående går igenom de ekonomiska rapporterna. Huvudmannen uppger att innan den nuvarande ordföranden tillträdde styrelsen i september 2024 har styrelsen sedan år 2022 fått en ekonomisk rapport, som har gått igenom under tre till fyra sammanträden per termin.

Den förra ordföranden, som var både ansvarig och skötte ekonomin, skickade inte den ekonomiska rapporten i förväg till styrelsen, men balans- och resultatrapporterna redogjordes både muntligen och skriftligen på styrelsemötena.

De obetalda tjänstepensionspremierna

Huvudmannen uppger att det var förra ordföranden som skötte den löpande bokföringen och därmed också betalningarna av tjänstepensionspremierna. I mars 2025 uppmärksammade styrelsen att pensionspremier inte hade betalats in till företaget som administrerar tjänstepensionen. Efter att en av styrelseledamöterna började ställa frågor utifrån balans- och resultaträkningen tillsatte styrelsen en utredning. De anlidade ekonomerna upptäckte att pensionspremierna inte betalats på 47 månader och tog reda på vilka personer och vilket belopp det gällde. Utredningen, som blev färdig den 24 april 2025, visade att det var 30 personer vars pensionspremier inte betalats för. Under den fyraårsperioden som pensionspremierna inte betalats har anställda avslutat sin tjänst, men ingen har gått i pension. Styrelsen har sedan våren 2025 börjat betala pensionspremierna igen, men de har inte börjat återbetala pensionspremierna för perioden maj 2021-mars 2025.

Huvudmannen uppger att de ska börja återbetala pensionspremierna under läsåret 2026/2027 och att det var uteslutande på grund av försämrad ekonomi som de ännu inte har återbetalat premierna. Styrelsen hade budgeterat att återbetala pensionspremierna under innevarande läsår, men såg ekonomiska konsekvenser av att föregående rektorn inte minskat personaltjänsterna i tid och bedömde att det för verksamhetens bästa att skjuta upp inbetalningarna. Huvudmannen uppger att de har informerat personalen om att de har missat att betala pensionspremier för de fyra åren, men de har inte informerat om att de fortfarande inte har återbetalat pensionspremier. Det finns ett styrelsebeslut om att personalen ska informeras om detta.

Huvudmannens representanter AA och DD uppger vidare att de inte har vetskap om hur lönerna eller pensionspremier hanterades eftersom det var den förra ordföranden som skötte det. De uppger vidare att det är en brist hos föregående ordförande och rektor då de inte har bevakat pensionspremier och inte hållit styrelsen underrättad. Eftersom ordföranden redan hade avgått när det uppdagades att pensionspremierna inte betalats har inte styrelsen tagit upp frågan om styrelsen har fortsatt förtroende för den förra ordföranden. Skolchefen (DD), som sitter i samma styrelse som den förra ordföranden i skolhuvudmannen PIBUS, uppger vidare att hon fortfarande har stort förtroende för honom.

Rättslig reglering m.m.Ägar- och ledningsprövning

Enligt 2 kap. 5 § första stycket skollagen får enskilda efter ansökan godkännas som huvudmän för bland annat förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola.

Godkännande ska enligt 2 kap. 5 § andra stycket lämnas om den enskilde genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten, har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten och i övrigt har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen.

I förarbetena till 2 kap. 5 § 2 punkten skollagen anges att kravet på ekonomiska förutsättningar gäller under hela den tid då verksamheten bedrivs. I kravet på ekonomiska förutsättningar ligger att verksamheten ska bedrivs på ett sätt som innebär att den bär sina kostnader och att det finns ekonomiskt utrymme för nödvändiga investeringar. Det kan bli aktuellt att ingripa mot en aktör om ekonomin kraftigt försämras, till exempel genom vikande elevunderlag eller att aktörens tillgångar minskar, på ett sådant sätt att det påverkar förutsättningarna att bedriva en verksamhet av godtagbar kvalitet enligt lagar och andra föreskrifter. Om verksamheten visar ett underskott bör det vägas in om det finns fonderade eller andra medel, exempelvis en bankgaranti, tillgängliga för att hantera underskottet. En prognos som visar att det finns förutsättningar att inom skäligen tid nå ett överskott kan också vara en indikation på att kravet är uppfyllt. Vidare anges att om en tillsynsmyndighet konstaterar att det finns risk att verksamheten inom en nära framtid kommer att gå i konkurs bör detta vara ett skäl att ingripa mot verksamheten (prop. 2017/18:158 s. 50 och 122).

Av förarbetena till 2 kap. 5 § 3 punkten skollagen framgår att huvudmannen måste ha förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen. Med föreskrifter avses samtliga bestämmelser i lagar, förordningar och myndighetsföreskrifter som gäller för den aktuella skolformen eller fritidshemmet. I detta krav får i enlighet med praxis på området anses ligga att t.ex. budget och elevprognoser ger vid handen att verksamheten i praktiken har förutsättningar att följa föreskrifterna (prop. 2009/10:165 s. 643).

Vidare krävs enligt 2 kap. 5 § tredje stycket skollagen att den enskilde i övrigt bedöms lämplig. I fråga om en juridisk person krävs att samtliga som anges i 2 kap. 5 a § andra stycket bedöms lämpliga. Vid lämplighetsbedömningen ska viljan och förmågan att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse beaktas.

Enligt förarbetena till 2 kap. 5 § tredje stycket skollagen ska vid lämplighetsbedömningen också ekonomisk skötsamhet vägas in, dvs. att de

uppräknade personerna skött redovisning, betalning av skatter och arbetsgivaravgifter m.m. eller om de exempelvis varit föremål för konkurs eller näringsförbud (prop. 2017/18:158 s.122).

Av 2 kap. 5 a § första stycket skollagen framgår, när det gäller en juridisk person, att prövningen enligt 5 § andra stycket 1 sammantaget ska avse: den verkställande direktören och andra som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten, styrelseledamöter och styrelsesuppleanter, bolagsmännen i kommanditbolag eller andra handelsbolag och personer som genom ett direkt eller indirekt ägande har ett väsentligt inflytande över verksamheten.

I 2 kap. 5 a § andra stycket skollagen anges att i fråga om en juridisk person ska prövningen enligt 5 § tredje stycket avse de personer som anges i första stycket och den juridiska personen.

Av förarbetena framgår att införandet av en ägar- och ledningsprövning inom skolväsendet motiveras med att det rör sig om socialt ansvarsfulla uppgifter och att samhället har ett väsentligt intresse av att uppgifterna sköts väl. Vidare framgår att en prövning av lämplighet kan garantera att huvudmannen och dennes företrädare har tillräckliga förutsättningar för att kunna erbjuda utbildning av god kvalitet och är viktig även med tanke på elevers och föräldrars förtroende för utbildningen vid en fristående skola och för utbildningssystemet i dess helhet. Syftet med prövningen är även att förhindra att oseriösa aktörer verkar inom välfärdssektorn (prop. 2017/18:158 s. 44 f).

Enligt 26 kap. 3 § första stycket p. 5 skollagen har Skolinspektionen tillsyn över att enskilda som godkänts av Skolinspektionen fortlöpande uppfyller kraven i 2 kap. 5 §.

Avseende ideella föreningar saknas det särskild reglering. Viss vägledning kan hämtas från närliggande associationsrättslig lagstiftning, praxis och god sed. Av praxis, god föreningssed och allmänna rättsprinciper får anses följa att en styrelse i en ideell förening har till uppgift att förvalta föreningens angelägenheter och företräda föreningen gentemot tredje man. Den ställning styrelsens ledamöter har i en ideell förening innebär att de ska tillvarata föreningens intressen. Till förvaltningen av föreningen hör att styrelsen vidtar de åtgärder som allmän lagstiftning, stadgar och stämma föreskriver.

Vad gäller tjänstepensionen utgör den ett komplement till den allmänna pensionen och grundar sig på en utfästelse från arbetsgivaren till arbetstagaren att utge olika förmåner kopplat till pensioneringen. Tjänstepensionen kan ha sin grund i ett kollektivavtal, i ett individuellt

avtal mellan en arbetsgivare och en enskild arbetstagare eller i en ensidig utfästelse av en arbetsgivare. Det finns inte något krav på att en arbetsgivare ska tillhandahålla tjänstepension till sina anställda enligt svensk lagstiftning. Det har helt överlåtits åt arbetsmarknadens parter och åt enskilda arbetsgivare och arbetstagare att komma överens om huruvida tjänstepension ska tillhandahållas och hur den ska utformas (prop. 2018/19:158 s. 166f). För att arbetsgivarens löfte om framtida pensionsutbetalningar till den anställde ska få någon substans anses det därför nödvändigt att säkerställa - trygga - pensionsutfästelsen. Det finns inte några tvingande civilrättsliga regler för valet av tryggande, men de kollektivavtal som finns på området innehåller särskilda regler för hur detta ska ske. Det dominerande sättet att trygga tjänstepension är genom inbetalning av premier till ett försäkringsföretag eller till en understödsförening (s.k. tjänstepensionskassa) (prop. 2018/19:158 s.170).

Likvärdig utbildning och huvudmannens ansvar

Enligt 1 kap. 9 § skollagen ska utbildningen inom skolväsendet vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas.

Av förarbetena framgår att begreppet "likvärdig" inte innebär att utbildningen ska vara likformig i betydelsen likadan utan att kvaliteten i verksamheten ska vara så hög att de fastställda målen kan uppnås oavsett var i landet verksamheten bedrivs. Vidare uttalas att likvärdighet upprätthålls av mål i skollag och läroplaner, betygskriterier, bestämmelser om minsta garanterad undervisningstid, ämnen, lärarbehörighet, särskilt stöd, överklagande samt tillsyn och kvalitetsgranskning. Likvärdighet innebär här att de fastställda målen kan nås på olika sätt beroende på lokala behov och förutsättningar. Kvaliteten i verksamheten ska dock ha lika hög nivå oavsett var i landet verksamheten bedrivs. (prop. 2009/10:165 s 229 och 638.)

Av 2 kap. 8 § skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar.

Av 4 kap. 3 och 7 §§ skollagen framgår att huvudmannen ska följa upp verksamheten och se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten.

I förarbeten till skollagen anges att huvudmannen inte får förhålla sig passiv om den genom uppföljning och utvärdering upptäcker brister i verksamheten, utan måste vidta de åtgärder som behövs (prop.

2009/10:165 s. 248 och 673) samt att huvudmannen har ett fortlöpande ansvar att se till att den verksamhet som huvudmannen har ett godkännande för genomförs i enlighet med skollagsregleringen och andra författningar (prop. 2021/22:157 s. 78).

Skolinspektionens bedömning

Ledningskretsen

Skolinspektionen bedömer att ledningskretsen för Umeå Kristna Friskoleförening består av styrelseledamöterna AA, BB, CC, DD, EE, FF och GG.

Huvudmannens ledningskrets har insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten

Det har inte framkommit annat än att formell kunskap om arbetsrätt, arbetsmiljörätt, associationsrättsliga och ekonomiska regelverk och skollagstiftning finns representerad inom ledningskretsen.

Företrädare för huvudmannen bedöms inte som lämpliga

Vid lämplighetsbedömningen krävs enligt skollagen att såväl den juridiska personen som företrädarna för denna bedöms vara lämpliga att bedriva skolverksamhet. Det innebär att var och en i ägar- och ledningskretsen måste bedömas lämplig. Det räcker enligt förarbetena att en av personerna i ägar- och ledningskretsen bedöms som olämplig för att lämplighetskravet inte ska anses uppfyllt.

I underlag som inhämtats från andra myndigheter har det inte framkommit några omständigheter som talar för att företrädarna för huvudmannen inte uppfyller kravet på lämplighet. Av Skolinspektionens utredning framgår dock att huvudmannen under 47 månader, perioden maj 2021– mars 2025, inte har betalat in tjänstepensionspremier för sina anställda och att skulden fortfarande inte har återbetalats. I intervju har huvudmannens representanter AA och DD uppgett att det är en brist hos den förra ordföranden och rektorn att pensionspremierna inte betalats och att de (AA och DD) inte haft kännedom om detta. DD, som sitter i samma styrelse som den förra ordföranden i en annan skolverksamhet, uppger dock att hon fortfarande har stort förtroende för den förra ordföranden.

Ideella föreningar saknar som organisationsform rättslig reglering på det sätt som finns när det gäller aktiebolag eller ekonomiska föreningar. På samma sätt som i aktiebolag och ekonomiska föreningar är det dock styrelsen som ansvarar för förvaltningen av verksamhetens angelägenheter och för att bokföringen och medelsförvaltningen sköts korrekt. Eftersom

det saknas specifik lagstiftning som reglerar ideella föreningar är det av vikt att styrelsen följer Umeå Kristna Friskoleförenings stadgar, som är det dokument som främst styr huvudmannens arbete och verksamhet. I Umeå Kristna Friskoleförenings stadgar anges att när årsmötet inte är samlat är styrelsen föreningens högsta beslutande organ och ansvariga för föreningens angelägenheter. Vidare är det styrelsens ansvar att handha föreningens ekonomiska angelägenheter och föra räkenskaper.

Som styrelseledamot i en ideell förening har man även ett kollektivt ansvar för föreningens ekonomi och förvaltning. Ansvaret för att räkenskaperna är korrekta åligger hela styrelsen och inte bara enskilda personer i styrelsen. Även om den förra ordförande har haft i uppgift att sköta den löpande förvaltningen, kan övriga styrelseledamöter inte avsäga sig ansvar. Övriga ledamöter måste fortfarande fortlöpande kontrollera att de ekonomiska rapporterna stämmer.

Styrelsen, som har ansvar att sköta Umeå Kristna Friskoleförenings ekonomiska angelägenheter, har också ett ansvar att se till att det finns rutiner och kontrollfunktioner som bland annat ser till att avtal hålls. Eftersom pensionspremierna inte har betalats för flera personer under en längre tid har inte huvudmannen sett till att avtal har hållits. Pensionspremierna, som ska betalas varje månad, betalades inte under 47 månader, perioden maj 2021– mars 2025, vilket enligt Skolinspektionens mening är en mycket lång tid. De obetalda pensionspremierna skulle också ha upptäckts tidigare om det hade funnits fungerade rutiner och kontrollfunktioner. Huvudmannen har inte heller informerat den berörda personalen att pensionspremierna inte har återbetalats, trots att det finns ett styrelsebeslut om detta.

Vid lämplighetsbedömningen beaktar Skolinspektionen att det föreligger allvarliga brister i huvudmannens hantering av personalens tjänstepensionspremier och att bristerna har förekommit under en mycket lång tid. Skolinspektionen ser allvarligt på att huvudmannen inte tagit tillräckligt ansvar som arbetsgivare. Huvudmannen har genom detta eftersatt sina skyldigheter som arbetsgivare. Skolinspektionen bedömer att omständigheten att personalens pensionspremier inte har betalats under en mycket lång tid och fortfarande inte betalats är så pass allvarlig att de personer som suttit i styrelsen och varit ansvariga för den ekonomiska förvaltningen under den tid misskötsamheten har förevarit är olämpliga att bedriva skolverksamhet.

AA och DD har varit styrelseledamöter i Umeå Kristna Friskoleförening sedan 2022 och har därmed suttit i styrelsen under den tid som misskötsamheten förekommit. Skolinspektionen bedömer därför att AA och DD, genom sina roller som styrelseledamöter, varit ansvariga för styrelsens ekonomiska förvaltning och därmed också ska

hållas ansvariga för den ekonomiska misskötsamheten. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att AA och DD inte uppfyller kravet på lämplighet.

CC, EE och BB tillträdde styrelsen först i september 2024 och var en del av styrelsen under en förhållandevis kort tid då misskötsamheten pågick. FF och GG tillträdde styrelsen efter att misskötsamheten uppdagades. Mot bakgrund härav bedömer Skolinspektionen att de inte kan lastas för misskötsamheten. Skolinspektionen bedömer vidare att det inte heller finns tillräckliga skäl för att bedöma den juridiska personen som olämplig.

Huvudmannen saknar ekonomiska förutsättningar

Skolinspektionen bedömer att Umeå Kristna Friskoleförening inte har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. I kravet på ekonomiska förutsättningar ligger att verksamheten ska bedrivas på ett sätt som innebär att den bär sina kostnader och att det finns ekonomiskt utrymme för nödvändiga investeringar och löpande betalningar.

Skolinspektionen bedömer att de brister som framkommit i verksamheten så som att verksamheten saknar ändamålsenliga lokaler samt utrustning och att huvudmannen angett ekonomin som orsak till att bristen inte åtgärdats fullt ut tillsammans med att pensionspremieskulden inte reglerats innebär att det saknas tillräckligt ekonomiskt utrymme för att bedriva verksamheten enligt skollagens krav.

Av utredningen framgår att huvudmannen inte bär sina kostnader och att egna medel saknas för förlusttäckning. Det egna kapitalet uppgick per den 30 juni 2025 till minus 796 000 kronor och per den 28 februari 2026 till minus 1 233 000 kronor. Huvudmannen bär således fortsatt inte sina kostnader. Det har inneburit att huvudmannens tillgångar har minskat i snabb takt och att huvudmannens egna kapital förbrukats, det vill säga att huvudmannens skulder överstiger tillgångarna och att huvudmannen därmed saknar en långsiktig betalningsförmåga.

Utredningen visar även att den kortfristiga betalningsförmågan kraftigt försämrats med anledning av förlusterna samt genom den skuld som har uppstått på grund av de obetalda pensionspremierna för perioden 2021–2025. Skulden avseende pensionspremien uppgår i balansrapporten per den 28 februari 2026 till ett belopp om 571 000 kronor. Huvudmannen har uppgett att styrelsen fattat beslut om att skjuta fram betalningar av denna skuld. Utredningen visar vidare att huvudmannen inte har någon checkkredit att nyttja för att betala av de kortfristiga pensionssskuldena.

Huvudmannen har inte kunnat lämna någon konkret uppgift om när det egna kapitalet kommer vara återställt utan har uppgett att styrelsen bedömt att det inte är orimligt att det egna kapitalet återställs inom kommande treårsperiod. Skolinspektionen konstaterar att huvudmannen därmed inte har en konkret plan för när och hur ekonomisk balans i verksamheten ska uppnås.

De av huvudmannen redovisade åtgärderna så som personalminskning från hösten 2025 samt översyn av samtliga kostnader har ännu inte fått effekt vilket framgår av de finansiella rapporterna i ärendet. Skolinspektionen konstaterar att det minskade elevantalet mellan våren och hösten 2025 bidragit till förlusterna innevarande räkenskapsår. Lågt elevantal innebär att även en mindre elevförändring får en stor inverkan på huvudmannens resultat och ställning.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer Skolinspektionen att huvudmannen inte uppfyller skollagens krav om att en huvudman ska ha ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. Att huvudmannen räknar med att verksamheten i stort bär sina kostnader från mars 2026 och framåt påverkar inte bedömningen. Detta mot bakgrund av att huvudmannen saknar ekonomiskt utrymme och bland annat inte har visat att de betalat pensionspremieskulden eller återställt det egna kapitalet.

Huvudmannen har inte i övrigt förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen

Skolinspektionen har i sin tillsyn konstaterat allvarliga och återkommande brister i huvudmannens verksamhet vid Mariaskolan. I det aktuella ärendet har Skolinspektionen tidigare bedömt att det förelåg ett allvarligt missförhållande avseende att undervisningen inte var saklig och vilade på vetenskaplig grund samt att utbildningen inte bedrevs vid en skolenhet. Skolinspektionen förelade även huvudmannen vid vite att åtgärda bristerna. När det gäller att undervisning ska vara saklig och vila på vetenskaplig grund bedömde Skolinspektionen i uppföljningsbeslutet att huvudmannen visserligen hade vidtagit åtgärder för att komma till rätta med bristerna och att det inte längre förelåg ett allvarligt missförhållande. Skolinspektionen bedömde att det dock fanns nya brister kopplat till kravet på saklig undervisning på vetenskaplig grund. Skolinspektionen har, utifrån en uppföljning och återbesök i november 2025, ovan bedömt att bristerna nu är avhjälpna. Vad gäller utbildningen vid en skolenhet har huvudmannen visserligen avhjälpit bristen att undervisningen för två årskurser bedrevs i andra lokaler utanför skolenheten, men huvudmannen bedriver fortfarande undervisningen i flera ämnen till viss del i externa salar som ligger utanför skolenheten. I uppföljningsbeslutet bedömde Skolinspektionen att

verksamheten fortfarande inte bedrivs vid en skolenhet på grund av att delar av utbildningen bedrivs vid externa lokaler. I båda besluten har Skolinspektionen också funnit brister inom bland annat områdena särskilt stöd och elevers frånvaro.

Skolinspektionen har även vid tidigare tillsyn av huvudmannens verksamhet vid Mariaskolan funnit allvarliga, omfattande och återkommande liknande brister i verksamheten. Vid tillsynen 2019 (SI 2019:7975) konstaterades brister inom bland annat områdena särskilt stöd, elevers frånvaro, bedömning och betygssättning. Bristerna resulterade i ett vitesföreläggande avseende bland annat särskilt stöd och elevers frånvaro. Först 2021, efter upprepade uppföljningar där även ytterligare vitesförelägganden meddelades avseende alltjämt särskilt stöd och frånvaro, bedömdes de flesta bristerna avhjälpta. Skolinspektionen konstaterar att det även konstaterats brister inom områdena särskilt stöd och elevers frånvaro vid den nu aktuella tillsynen.

Skolinspektionen konstaterar att huvudmannen har en historik av att inte uppfylla författningarnas krav inom samma områden, bland annat särskilt stöd, elevers frånvaro samt att undervisningen ska vara saklig och vila på vetenskaplig grund, vilka är områden som är centrala för elevernas rätt till likvärdig utbildning och utbildning av god kvalitet. Dessutom omfattar även den kvarvarande bristen gällande utbildning vid skolenheten ett centralt område för en likvärdig utbildning. Huvudmän behöver enligt skollagen säkerställa att det finns de lokaler och den utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas. Ändamålsenliga lokaler och tillhörande utrustning är centralt för att eleverna ska få den undervisning som de har rätt till utifrån respektive ämnes kursplan, inklusive syfte och centralt innehåll. Det är även centralt för elevernas förutsättningar att nå målen för utbildningen och påverkar elevernas rätt till utbildning av god kvalitet.

Av utredningen framgår att huvudmannen inte vidtagit några åtgärder som gett effekt gällande utbildning vid skolenheten med anledning av Skolinspektionens beslut i juni 2025. Huvudmannen har i intervju uppgett att de inte sedan 2024 har undersökt nya lokaler för Mariaskolan och att det är främst på grund av ekonomin, men också på grund av årsmötets beslut på årsmötet 2024 om att styrelsen ska vara helt enig för att fatta beslut om att byta lokaler. Att det beslutades på årsmötet att styrelsen måste vara helt enig för att byta lokaler försvårade för huvudmannen att skaffa nya lokaler. Det minskade därmed styrelsen handlingsförmåga och styrelsen förhöll sig passiv i frågan under hela läsåret 2025/2026.

Huvudmannen uppger att en del av vårdnadshavarna till skolans elever motsatt sig att skolan ska skaffa nya lokaler och uppgett att deras barn skulle byta skola om man flyttade till andra lokaler. Även detta har påverkat huvudmannens val att inte flytta till andra lokaler. Av huvudmannens redovisning framgår att ekonomin har försämrats bland annat på grund av minskat elevantal. Skolinspektionen konstaterar att det minskade elevantalet mellan våren och hösten 2025 bidragit till ekonomiska förluster för huvudmannens innevarande räkenskapsår. En mindre elevförändring skulle också få en stor inverkan på huvudmannens ekonomiska resultat och ställning. Att vårdnadshavare motsätter sig att byta lokaler har därmed också försvårat för huvudmannen att skaffa nya lokaler.

Under hösten 2025 beslutade huvudmannen att inte installera ett dragskåp i ett av Mariaskolans nuvarande lokaler på grund av för höga kostnader. Huvudmannen beslutade därför att eleverna fortsatt skulle ha undervisningen i kemi i en laborationssal på en närliggande skola. Huvudmannen beslutade även att dragskåpet skulle säljas, vilket också visar på att huvudmannen inte har avsikt att i nära framtid omvandla en av Mariaskolans nuvarande lokaler till en No-sal.

Av utredningen framgår vidare att huvudmannen inte har skaffat nya lokaler eller omvandlat en av skolans lokaler till en No-sal på grund av försämrad ekonomi. Huvudmannen har uppgett att det bland annat beror på höga personalkostnader som släpar från föregående läsår och minskning av elevantalet under nuvarande läsår. Huvudmannen behöver bland annat minska på personaltätheten på skolan för att ha råd med att byta till lämpliga lokaler.

Huvudmannen har uppgett att tjänstepensionspremierna fortfarande inte har återbetalats på grund av försämrad ekonomi och att styrelsen har beslutat om att skjuta upp återbetalningarna av pensionspremierna till tidigast läsåret 2026/2027. Som framgått ovan visar även Skolinspektionens utredning att huvudmannens kortfristiga betalningsförmåga kraftigt försämrades med anledning av bland annat den reserverade skulden för obetalda pensionspremier. Skolinspektionen konstaterar att huvudmannens obetalda pensionspremier inneburit en plötslig försämring av huvudmannens ekonomi. Det har även påverkat huvudmannens förmåga att komma till rätta med de brister i verksamheten som Skolinspektionen konstaterat. Att huvudmannen har fått ett villkorat lånelöfte påverkar inte denna bedömning. Även om huvudmannen upptar ett lån så stärks inte den långsiktiga betalningsförmågan. Den omständighet att huvudmannen upptar ett lån för att betala av ett annat lån innebär inte att huvudmannens ekonomiska ställning stärks.

Huvudmannen har vidare uppgett att de planerar att förbättra sin ekonomi genom att minska personaltätheten på skolan. Utredningen har visat att

huvudmannen redan inför läsåret 2025/2026 minskade personaltätheten. Att en skola har tillräckligt med lärarresurser är enligt Skolinspektionen en central förutsättning för att utbildningen ska hålla en hög kvalitet. Att huvudmannen avser stärka sina ekonomiska förutsättningar genom att ytterligare minska lärarresurserna, riskerar att leda till att kvaliteten försämras så att den inte längre är godtagbar.

Skolinspektionen bedömer att bristerna i verksamheten har ett samband med huvudmannens försämrade ekonomi. Huvudmannens svaga ekonomi leder i sin tur till att huvudmannen inte har förmåga att avhjälpa de brister i verksamheten som Skolinspektionen har konstaterat. Huvudmannen bär inte sina kostnader och har själv uppgett att de saknar medel för att vidta de åtgärder som Skolinspektionen har förelagt om inom området utbildning vid skolenheten, som gäller skolans lokaler och utrustning. De av huvudmannens redovisade åtgärder så som personalminskning från hösten 2025 samt översyn av samtliga kostnader har ännu inte fått effekt. Huvudmannen har inte heller någon konkret uppgift för när det egna kapitalet kommer vara återställt. Ytterligare påfrestningar på ekonomin, till exempel att huvudmannen omvandlar skolans lokaler till en No-sal eller slöjdsal eller att elevantalet kraftigt minskar, finns inte i huvudmannens nuvarande verksamhet utrymme för. Mot denna bakgrund konstaterar Skolinspektionen att huvudmannen inte har tillräckligt ekonomiskt utrymme för att komma till rätta med de brister som konstaterat som gäller utbildning vid skolenheten.

Huvudmannen har under en lång tid, vid både tidigare och aktuell tillsyn, haft allvarliga och återkommande brister. Skolinspektionen konstaterar att den främsta anledningen till att bristerna kvarstår och att huvudmannen inte har vidtagit några åtgärder framförallt beror på huvudmannens svaga ekonomi. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att huvudmannen saknar förutsättningar att följa gällande föreskrifter för utbildningen.

Återkallelse

Enligt 26 kap. 14 § skollagen får ett godkännande för en enskild huvudman inom skolväsendet återkallas om den enskilde inte längre uppfyller förutsättningarna för godkännande enligt 2 kap. 5 § andra och tredje styckena och 6 §.

Av förarbeten till 26 kap. 14 § skollagen framgår att möjligheterna till återkallelse bör finnas även vid brister i fråga om ägar- och ledningsprövningen och att denna prövning syftar till att förhindra att kvalitetsbrister uppkommer. Det framgår vidare att det är angeläget att tillsynsmyndigheterna kan ingripa innan bristande ekonomiska

förutsättningar eller bristande lämplighet har hunnit drabba brukare och elever. Tillsynsmyndigheten bör kunna förelägga aktören att åtgärda en brist, men ett föreläggande kan emellertid enligt allmänna förvaltningsrättsliga principer endast utfärdas om det finns förutsättningar för att det kan följas. Ett tillstånd eller ett godkännande bör därför kunna återkallas utan föregående föreläggande om aktören saknar rättslig eller faktiskt möjlighet att åtgärda de brister som föranlett frågan om återkallelse av tillståndet (prop. 2017/18:158 s. 53). Bestämmelsen är alltså främst avsedd att användas om huvudmannen saknar rättslig eller faktisk möjlighet att åtgärda de brister som aktualiserat frågan om återkallelse av godkännandet, och därmed saknar förutsättningar att följa ett föreläggande (prop. 2017/18:158 s. 125).

Skolinspektionen konstaterar inledningsvis, och som framgått ovan, att två företrädare för huvudmannen inte uppfyller skollagens krav på lämplighet (2 kap. 5 § tredje stycket skollagen). Av utredningen framgår att AA och DD har suttit i styrelsen under en förhållandevis lång tid som ekonomisk misskötsamhet har förekommit och att de, i egenskap av styrelseledamöter, bär ansvar för denna ekonomiska misskötsamhet. Skolinspektionen konstaterar vidare att huvudmannen saknar ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. Det vill säga att huvudmannen inte uppfyller kravet på ekonomiska förutsättningar (2 kap. 5 § andra stycket 2 skollagen). Av utredningen framgår att huvudmannen inte bär sina kostnader och saknar medel för nödvändiga investeringar.

Skolinspektionen konstaterar, därutöver, att huvudmannen inte heller i övrigt har förutsättningar att följa föreskrifterna för utbildningen, vilket är ett krav enligt skollagen (2 kap. 5 § andra stycket 3 skollagen). Skolinspektionen har i nu aktuell uppföljning återigen konstaterat att det finns brister inom området utbildning vid skolenheten och att huvudmannen inte har vidtagit några åtgärder för att komma till rätta med bristerna. Trots föreläggande gällande att huvudmannen ska bedriva verksamheten vid Mariaskolan i enlighet med huvudmannens godkännande, det vill säga vid en skolenhet, kvarstår bristerna. Detta då huvudmannen fortsatt bedriver en del av undervisningen i ett flertal ämnen i lokaler som inte tillhör skolenheten. Skolinspektionen konstaterar att huvudmannen inte heller har förmågan, utifrån huvudmannens egna uppgifter och Skolinspektionens utredning, att åtgärda bristerna. Huvudmannen har uppgett att orsaken till att bristerna inte kan avhjälpas främst beror på huvudmannens svaga ekonomi, men även på att styrelsen måste vara helt eniga vid beslutet för det fall att Mariaskolan skulle byta lokaler. Skolinspektionen har även konstaterat, som framgår ovan, att

huvudmannen i nuläget inte har tillräckligt ekonomiskt utrymme för att avhjälpa de brister som avser utbildning vid skolenheten.

Även vid tidigare tillsyn av huvudmannens verksamhet vid Mariaskolan har Skolinspektionen funnit allvarliga, omfattande och återkommande brister i verksamheten. Det avser utbildning vid skolenheten, saklig undervisning som vilar på vetenskaplig grund, lokaler och utrustning, särskilt stöd och elevers frånvaro. Skolinspektionen har vid tillsynen 2019 (SI 2019:7975) av huvudmannens verksamhet vid Mariaskolan funnit återkommande liknande brister i verksamheten inom områdena särskilt stöd och elevers frånvaro. I två beslut förelade Skolinspektionen huvudmannen med vite avseende bland annat särskilt stöd och elevers frånvaro. Skolinspektionen konstaterar att huvudmannen har en historik av att inte uppfylla författningarnas krav inom samma områden, t.ex. särskilt stöd, elevers frånvaro och utbildning vid skolenheten, vilka är områden som är viktiga för elevers rätt till likvärdig utbildning och att elever får en utbildning av god kvalitet. Skolinspektionen har således vid upprepade tillfällen och under en lång tid uppmärksammat allvarliga brister i Mariaskolan och att flertalet av de brister har även återkommit inom samma områden. Det visar även på att huvudmannen inte har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen.

Huvudmannen bedöms, som framgått ovan, i övrigt inte ha förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen och detta på grund av två anledningar. En av anledningarna är att huvudmannen saknar ekonomiska förutsättningar att avhjälpa kvarvarande brister i verksamheten. Den andra anledningen är på grund av huvudmannens historik av allvarliga, omfattande och återkommande brister i huvudmannens verksamhet vid Mariaskolan. Skolinspektionen har vid upprepade tillfällen och under en lång tid uppmärksammat huvudmannen på bristerna i Mariaskolan och flera av de bristerna har även återkommit inom samma områden.

Enligt Skolinspektionens mening är det centralt att en huvudman som har brister i verksamheten uppvisar en vilja och förmåga att kunna rätta till bristerna. Mot bakgrund av att bristerna i huvudmannens verksamhet vid Mariaskolan är allvarliga och återkommande bedömer Skolinspektionen att huvudmannen saknar förmåga att rätta till bristerna i verksamheten och bedriva en skolverksamhet i enlighet med författningarnas krav. Att huvudmannen upprepade gånger uppvisar liknande brister i verksamheten visar snarare på att huvudmannen inte tar sitt ansvar som skolhuvudman. Skolinspektionen konstaterar vidare att huvudmannen inte har vidtagit några åtgärder för att avhjälpa bristerna avseende utbildning

vid skolenheten. Huvudmannen har även uppgett att den inte kommer att åtgärda bristerna inom en närliggande framtid.

Mot bakgrund av ovanstående saknar Skolinspektionen förtroende för huvudmannens förmåga att bedriva skolverksamhet i enlighet med författningarnas krav. Huvudmannen tar inte det ansvar som följer av skollagen och godkännandet som huvudman. Att huvudmannen tar sitt ansvar är en grundläggande förutsättning för att säkerställa att elever får en likvärdig utbildning med god kvalitet.

Mot bakgrund av huvudmannens försämrade ekonomi och den historik av allvarliga och återkommande brister som förekommit på Mariaskolan har huvudmannen inte förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen och inte heller förmågan att följa ett föreläggande. Skolinspektionen bedömer därmed att huvudmannen inte längre uppfyller förutsättningarna för ett godkännande. Eftersom huvudmannen saknar möjlighet att åtgärda bristerna i verksamheten bedömer Skolinspektionen att det finns skäl att återkalla huvudmannens godkännanden utan föregående föreläggande och att ett beslut om återkallelse att bedriva skolverksamhet är proportionerligt.

Ett återkallande av huvudmannens godkännande att bedriva verksamhet är ett ingripande beslut som påverkar de elever som går på skolan. Ett sådant beslut medför att eleverna måste byta skola. När en skola tvingas stänga ansvarar alltid elevernas hemkommuner för att eleverna får sin skolgång vid en annan skola. Det är angeläget att eleverna får sin rätt till en likvärdig utbildning av god kvalitet tillgodosedd. Skolinspektionen bedömer att de skäl som finns för återkallelse väger tyngre än de negativa konsekvenser beslutet kan få för eleverna i verksamheten. Skolinspektionen bedömer alltså att ett beslut om återkallelse är förenligt med barnets bästa.

X Agneta Broberg

Agneta Broberg

Regionchef

Signerat av: Agneta Broberg

Utredaren Erica Underwood har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även enhetschef Anna Bergqvist och utredare Lars-Henrik Bergström medverkat.

Kopia till: Elevernas hemkommuner, Skolverket

Bilaga: Hur ni överklagar

Om ni anser att beslutet är felaktigt kan ni överklaga det genom att skriva till förvaltningsrätten. Ställ överklagandet till Förvaltningsrätten i Stockholm, men skicka det till Skolinspektionen, , Ange kontorsadress eller till skolinspektionen@skolinspektionen.se.

Ange följande i överklagandet:

- Namn, personnummer eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer.
- Vilket beslut ni överklagar och ärendets diarienummer.
- Vilken ändring ni vill ha och varför ni anser att beslutet ska ändras.

Om ni anlitar ett ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress och telefonnummer anges.

Överklagandet ska ha kommit in till Skolinspektion inom tre veckor från den dag ni har fått del av beslutet. Om ni företräder det allmänna, t.ex. en kommun, ska överklagandet istället ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid kommer Skolinspektion att pröva om beslutet ska ändras och sedan skicka överklagandet, handlingarna i det överklagade ärendet och eventuellt nytt beslut till Förvaltningsrätten i Stockholm.